

Ko se otroci učijo

... Ne pozabimo, da telo in um nista ločena, zato je nekaj osnovnih pogojev za razvoj abstraktnega mišljenja mogoče razviti že v vrtcu. Pri tem ne gre samo za pridobivanje praktičnega znanja in razumevanje kontekstov, ampak tudi za spodbudo k sistematičnemu razmisleku na podlagi izkušenj....

O srčnosti in vzgoji

... In če je tradicionalno naša glava povezana z razsežnostmi razuma, namenov in zaznavanja, potem je srce v prvi vrsti povezano z razsežnostjo skrbi. Med obojim pa mora biti v okviru vzgoje vzpostavljen dinamičen odnos. Le na ta način lahko izključno pozornost na vidike avtonomije, samostojnosti in individualnosti dopolnimo z etično še bolj osrednjimi pojmi odnosa, skrbi za druge in zase ter moralne občutljivosti. ...

Rezilientnost v šoli

... Učitelj z otroki in mladostniki preživi veliko ustvarjalnega časa, v katerem mora ustrezno uravnovešati zunanje (objektivne) in notranje (subjektivne) okoliščine (učne pogoje), da bi omogočal in spodbujal aktivno udeležbo vsakega ter ustvarjal interaktivno in konstruktivno učno okolje. Pomoč, ki jo učenec potrebuje v procesu učenja, mora biti načrtovana v smislu podpore, ki je ves čas usmerjena v razvijanje čim večje samostojnosti, odgovornosti in kompetentnosti posameznika. ...

Spodbujanje bralnih navad na razredni stopnji

... Branje je osnovna večšina, ki jo ljudje v sodobnem svetu potrebujemo za vsakodnevno sporazumevanje s svetom. Učenci razvijajo osnovne bralne zmožnosti že od prvega razreda, najprej s spoznavanjem črk, nato s pisanjem in branjem krajših besedil. Večini otrok so pravljice zelo pri srcu, ko pa morajo začeti brati sami, jih veselje mine, saj je branje svojevrsten napor. ...

Spolna vzgoja na podlagi čustev in moderne tehnologije

... Situacije, ki so povezane s spolnostjo in telesnostjo, se vedno prekrivajo z določenimi čustvi. Velikokrat so to intenzivna čustva, in če tega ne upoštevamo, kljub še tako dobri podlagi in usmeritvam na ravni posameznih tem spolne vzgoje sporočilo ne bo padlo na plodna tla. Če želimo z otroki res iskreno govoriti o spolnosti, ljubezni, spolnih odnosih, varanju, spolnih zlorabah, pornografiji ... moramo nujno govoriti tudi o čustvih in s čustvi. ...

Uvodnik

3 *Silvo Šinkovec: Fantek in punčka*

V žarišču: Otroško srce

5 *Silvo Šinkovec: Mož in žena*

8 *Michele De Beni: Ko se otroci učijo*

11 *Janez Krek: O vzgoji z ljubeznijo*

13 *Matjaž Celarc: »Če se ne spreobrnete in ne postanete kakor otroci, nikakor ne pridete v nebeško kraljestvo!« (Mt 18,3)*

15 *Jurka Lepičnik Vodopivec: Pogled na spodbudno učno okolje v vrtcu*

17 *Mateja Centa Strahovnik: O srčnosti in vzgoji*

Naš pogovor

19 *Silvo Šinkovec: Mateja Leskovar Polanič: Na pedagoškem področju je polno čudežev*

Biti vzgojitelj

22 *Petra Žnidar Kozole: Rezilientnost v šoli*

24 *Ivo Branimir Piry: Academia operosorum Labacensium*

26 *Lidija Golc: Še malo*

27 *Učiteljica: Sama sem bila nemočna*

Vzgojni načrt

28 *Erika Ašič: Vonj učencev in učitelji*

31 *Tina Šifrer Gazvoda: Spodbujanje bralnih navad na razredni stopnji*

33 *Marta Premrl: Skozi prostor in čas*

Starši

36 *Ester Pečarič: Čuječe starševstvo*

38 *Benjamin Tomažič: Spolna vzgoja na podlagi čustev in moderne tehnologije*

Področja vzgoje

40 *Milček Komelj: Slikarjeva srčna napoved pomladi*

42 *Špela Avšič: Klasična glasba v predšolskem obdobju*

Duhovni izziv

44 *Jože Ramovš: Duhovnost je pogovor v svoji zavesti*

45 *Matevž Vidmar: Molimo za vzgojo*

46 *Marjeta Žebovec: Z mamami lahko molijo tudi otroci*

Izkušnje

47 *Lucija Štamulak: Običaj florjanovo in jajčarija pri pouku slovenščine*

49 **Bralni namig**

50 **Iz življenja DKPS**

52 **Napovedni koledar**

52 *Saša Slavković: Kar privlačiš, privlači tebe*

53 **Summary**

54 **Nova spoznanja**

Mož in žena

■ **Silvo Šinkovec**, D. J., dr. ped. znanosti, psiholog, defektolog in teolog, je predavatelj, terapevt, voditelj več seminarjev, šol za starše in duhovnih vaj, urednik revije *Vzgoja*, duhovni asistent DKPS in direktor *Inštituta Franca Pedička*.

V žariščni temi te številke razmišljamo o tem, kje se začne vzgoja. Otrok pride na svet kot nepopisan list, na katerega se piše njegova zgodba življenja. V odnosu z ljudmi nastaja nova osebnost. Otrok pride tudi s svojimi dednimi danostmi, s svojo opremo za življenje. Lahko bi rekli, da Bog na svet pošlje novo dušo, ki ima svoje poslanstvo, zato je vsaka duša opremljena drugače in postavljena v drugačen kontekst. Starši, vzgojitelji in učitelji srečajo čisto otroško dušo. Kaj bodo na ta list napisali in kaj bodo na tem listu že našli zapisano? Eden od zapisov je tudi spol otroka.

Ob nastanku sveta

Vračam se k romanu Draga Jančarja *Ob nastanku sveta*. Zgodba se dogaja po drugi svetovni vojni, v socializmu, ko se na zunaj ne dogaja nič posebnega. Življenje teče med hrepenenjem in iluzijo, iskrenostjo in manipulacijo, med pričakovanjem, strahom in nadutostjo. Hrepenenje žene se je utopilo v tragični zgodbi. 'Neznana' sila je z nezadržno zlobo naredila svoje destruktivno dejanje. Jančarjeve besede iz romana so pretresljive: »Se mi zdi, da vidim in slišim približevanje usode med pasjim laježem. Neke neznane sile, ki bo zapletla tri ljudi v svoj vrtinec nepopravljivih dejanj.«

V osnovni in srednji šoli smo učenci na mnoge načine pri različnih predmetih poslušali o tem, kako se s socializmom vse začne na novo. To je novo stvarstvo, ustvarjanje novega človeka in nove družbe. Pravične, idealne, svobodne, demokratične. Toda vedel sem, da v teh besedah učiteljev ni bilo resnice. To so bile besede zavajanja, laži. Vedel sem, ker je bilo vzdušje med ljudmi na vasi drugačno. Vaški heroj je nadzoroval vaščane. Tudi naši mami je grozil v kuhinji s puško, da bo pobil vse, če oče ne bo takoj prodal mlina. Zasebna lastnina je bila preganjana. Kdor je imel svojo lastnino, je dobival moč in država ni imela absolutnega nadzora nad njim. Vedel sem, da ni svobode, ker se je partijska celica na gimnaziji sestajala zato, ker sem nosil na verižici okrog vratu križ. Zaradi 'klerikalizma' so bili sklicani šte-

vilni sestanki s ciljem prepričevanja. Taki in mnogo hujši dogodki so meni, otroku in mladostniku, potrjevali, da ne živim v svobodi, da to ni demokracija. Človekove pravice niso bile spoštovane, čeprav sem risal globus sveta za Unicefov krožek. Nekaj smo govorili, drugo je bilo res. Svetovni eksperiment, da bo človek ustvaril idealno komunistično družbo na račun

drugih in proti drugim, svojim razrednim sovražnikom, se je izkazal za veliko utopijo. Namesto svobode je prinesel diktaturo, namesto bratstva bratomorne vojne, namesto človekovih pravic preganjanje, mučenja in likvidacije mnogih. Koliko nasilja! Socialistične diktature so si prizadevale izbrisati osebno identiteto, izničiti obraz posameznika, ga utopiti v množici. Jančar je to opisal z močno podobo: »med tišino in truščem«, ob nemem »topotu tovarniške pehote ... temne množice brez obrazov«. Posledice so bile zapisane v travmah ljudi.

Foto: Benedikt Lavrih